

Хмельницький політехнічний коледж
Національного Університету «Львівська політехніка»

НАУКОВА РОБОТА

ТЕМА: Волонтерський рух допомоги українським військовикам
(2014 р. — дотепер)

Виконала:
студентка гр. МЕ-192

Ніколенко Г. А.

Науковий керівник:
старший викладач

Ковальчук О. Л.

Хмельницький 2020

ПЛАН

ВСТУП.....	3
Розділ 1. Діяльність волонтерського руху допомоги українським військовим.....	5
1.1. Основи волонтерства.....	5
1.2. Волонтерські організації, що надихають.....	6
- БФ «Подих надії нації»	
- БФ «Сестри перемоги»	
- БФ «Черкаські павучки»	
- БФ «Спілка воїнів афганців»	
- БФ «Карітас»	
Розділ 2. Хто крім нас?.....	12
2.1. Не будь байдужим	12
2.2. Як можна допомогти?.....	13
Розділ 3. Але не все так просто... ..	15
3.1. Історія Волонтерського руху допомоги українським військовикам (2014 — дотепер).....	15
3.2. Труднощі та ризики волонтерської діяльності в Україні	16
3.3. Нормативно-правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні, або ж «волонтерство та закон».....	17
3.4. Закон України «Про волонтерську діяльність».....	18
ВИСНОВКИ.....	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	21
ДОДАТКИ (фото).....	23

Вступ

Напрямок: Історико-культурні аспекти розвитку України: історія, сучасність, перспективи.

Тема: Волонтерський рух допомоги українським військовикам (2014 — дотепер)

Одним із значущих результатів Революції гідності стало виникнення волонтерського руху в Україні. Навесні 2014 в Україну прийшла війна, що змінила життя багатьох. Війна, яка показала, наскільки багато людей надзвичайно гаряче люблять свою країну. Війна, яка позбавила сну сотні тисяч українців-воїнів, справжніх Героїв сучасної України. Коли Росія окупувала Крим і частину територій Донбасу, волонтери розпочали унікальні за розміром і форматом акції з підтримки української армії. Завдяки волонтерам в 2014 році країна зберегла свій суверенітет. Волонтерство стало частиною культури і світогляду української нації.

На початок 21 століття і до сьогодні, в основі волонтерської діяльності знаходяться принципи безкорисливості, солідарності, забезпечення соціальних і духовних потреб людини. Волонтерство має глобальний масштаб.

Визначальним є принцип добровільності – волонтер діє за покликом душі, з почуття потреби реалізувати свою громадянську позицію.

Однак, я вважаю, волонтерство і благодійництво дещо різними видами суспільної діяльності. Адже благодійництво не передбачає особистої безпосередньої участі у суспільно важливій роботі.

За роки, що триває війна на Донбасі, на Україні з'явилася боєздатна, міцна, професійна армія. На базі державного Концерну Укроборонпром створюється надсучасна військова техніка. До складу Концерну увійшли наукові установи та промислові підприємства оборонних галузей : авіаційної, радіоелектронної, боєприпасної, приладобудування і засобів зв'язку.

Волонтерська діяльність є основою побудови та розвитку громадянського суспільства. Вона втілює в себе найшляхетніші прагнення людства – прагнення миру, свободи, безпеки та справедливості для всіх людей. Волонтерство сприяє покращенню якості життя, особистому процвітання й поглибленню солідарності, реалізації основних потреб на шляху будівництва більш справедливого і мирного суспільства, більш збалансованому економічному.

Але кожен знаходить для себе якісь причини і відмовки, щоб не цікавитися, не перейматись та не торкатися теми війни. Це як можуть бути власні переконання так і тиск думки більшості.

Тому, на мою думку, важливо розмовляти, дискутувати на тему війни на Сході нашої держави та волонтерської допомоги українській армії. Бооо... хто крім нас, захистить нашу країну, наших близьких та рідних?

Мета дослідження полягає у вивченні волонтерського руху як чинника розвитку української культури, та піднесення духовного стану нації.

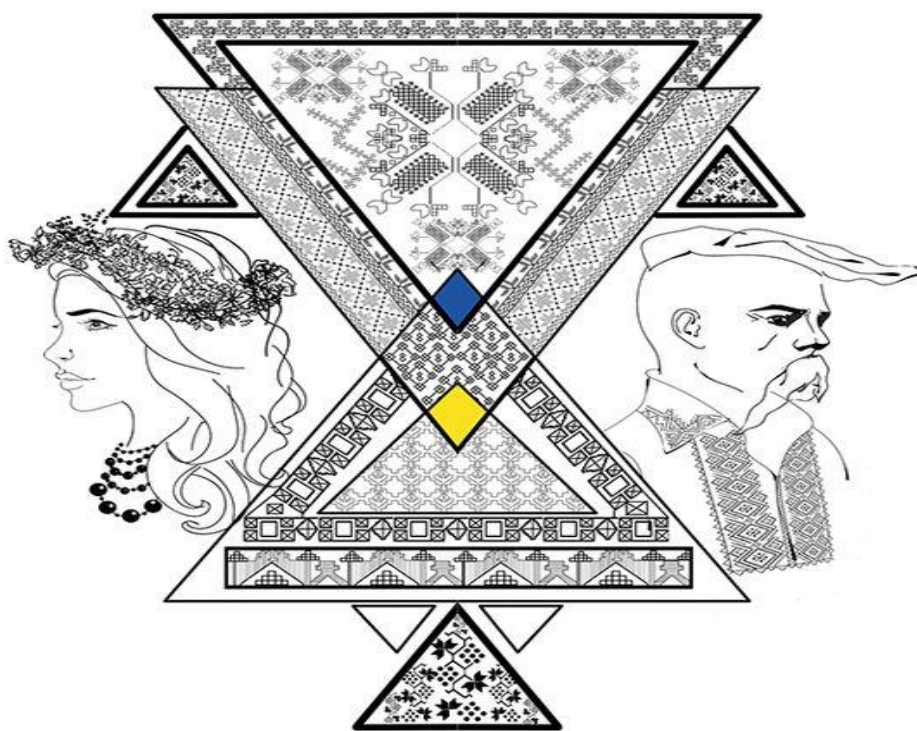
Об'єктом дослідження є волонтерська діяльність в межах України.

Відповідно до дослідження, було поставлено наступні завдання:

- здійснити аналіз сучасного поняття волонтерство ;
- виділити основні мотиваційні чинники здійснення волонтерської діяльності;
- визначення переваг та недоліків волонтерської діяльності.

Методи дослідження. У даній роботі застосовувались такі методи дослідження як теоретичний аналіз та узагальнення наукової літератури та матеріалів мережі Інтернет, а також аналіз та узагальнення статистичних даних.

Наукова новизна роботи полягає у тому, аби розглянути усі труднощі сучасного волонтерства в Укра їні, які є непомічними більшістю людей.

НАША СИЛА В
НАШІЙ ЄДНОСТІ

Розділ_1

Діяльність волонтерського руху допомоги українським військовим

1.1 Основи волонтерства

Волонтерство, на наш погляд, — це, перш за все, можливість займатися цікавою справою і отримувати досвід, це реалізація себе і можливість бути «багатим». Адже, як сказав один мудрець, багатий — це не той, хто має багато грошей, а той — хто може чимось поділитися. Не важливо чим — навіть посмішкою або словом розуміння, і вже однією печаллю на землі стане менше.

Але справжньою силою такі добродії стають, коли об'єднуються в групи зі спільними цінностями та цілями — добровільні громадські об'єднання — громадські організації, спілки, асоціації...

Але волонтер, або доброволець, — це людина, яка за власним бажанням готова витратити свої сили, час і талант на користь суспільству або конкретній людині, іноді наражаючи себе на небезпеку, не чекаючи винагороди. Сьогодні волонтерська діяльність знаходить все більше своїх прихильників. Сфери, в яких можна бути волонтером насправді дуже багато: від допомоги тваринам і благоустрою території до просвітницьких бесід, благодійних концертів і екологічних акцій або участі в ліквідації наслідків стихійних лих. Приємно усвідомлювати, що наше суспільство ще зберігає в собі потенціал до добрих справ, спрямованим на творення. І, аби хоть трохи, надихнути вас, того хто читає цю наукову роботу, я згодом розповім про волонтерські організації, які надихають особисто мене до дії.

Тому основою волонтерства є бажання та сила духу.

1. [<http://sunnyworld.org.ua/volonter-eto-vozmozhnost-sdelat-mir-luchshe/>]

Основними напрямками роботи даного волонтерського руху є:

- збір і доставка в зону АТО різноманітних ресурсів (харчі, ліки, одяг, амуніція, автотранспорт, військові прилади), ремонт та вдосконалення техніки тощо;
- медична допомога постраждалим від бойових дій, оснащення госпіталей та лікарень;
- допомога переселенцям із Криму та зони АТО (юридична, психологічна та гуманітарна допомога, пошук житла та роботи, адаптація в новому місці та соціумі);
- пошук зниклих безвісти та робота з визволення полонених.

Ведеться й діяльність в інших напрямках — зокрема різноманітна допомога сім'ям учасників АТО.

Основними засобами і способами допомоги є:

- Збір коштів. Великі організації здебільшого збирають пожертви за допомогою різних систем безготівкових переказів (зокрема на банківські картки) і публікують в інтернеті звітність;
- Збір речей;
- Довезення зібраної та закупленої допомоги до військових підрозділів за місцем їх дислокації, госпіталів, родин військовослужбовців.

2. [<https://uk.wikipedia.org/wiki/Волонтерство>]

1.2. Волонтерські організації, що надихають.

Хотіла би сказати одне, представлені БФ є джерелом мого власного натхнення, робити кращим цей світ та саму себе. Я особисто знайома з багатьма представниками даних організацій. Саме завдяки їм я наживо бачила наскільки важливо допомагати один одному у скрутну хвилину. Вже як шість років йде війна, вже шість років як ці люди рятують кожного з нас...

Благодійний фонд

«Подих надії нації»#Наша_мала

БФ «Подих надії нації» - це благодійний фонд який був заснований Юзепчук Тетяною разом із активістами, братами Віктором та Артуром Данилевськими. Напрямок діяльності його є допомога учасникам АТО та їхнім родинам, хворим дітям та сиротам, а також тим, хто потребує підтримки. Фонд заснований 2015 році.

Я особисто неймовірно захоплена даним БФ (благодійним фондом), бо засновниками його є чесні, добрі, сильні духом і тілом люди, які усіма силами намагаються зробити цей світ хоч трохи кращим.

Аби було більш зрозуміло чому так, хочу вам розповісти про тяжку долю одного із засновників Юзепчук Тетяну. Її історія є прикладом незламного духу та щирої віри у мрію та її реалізацію.

Юзепчук Тетяна народилася 15 квітня 1992 року семимісячною, з вагою 950 г. З перших годин свого життя дитина почала боротьбу за виживання.

Вже той факт, що вона народилася свідчить про те, що Тетянка дуже хотіла як найскоріше розпочати своє життя, щасливе і красиве... Але доля розпорядилася інакше... З перших кроків свого життя вона вела боротьбу за своє існування в цьому світі...

Розпочалось це з того, що зразу після народження потрапила до лікарні. Тані поставили діагноз гострий ринофарингіт, рахіт 2ст., перинатальної гіпоксичної енцефалопатії середнього ступеня важкості. Гіпсохромна анемія легкого ступеня.

В 1993 році поставили діагноз ДЦП, затримка психомоторного розвитку, затримка фізичного розвитку, гіпсохромна анемія. Згодом триває дяжке лікування, операції, реабілітації. Хоча дівчинці було лише три роки, спогади про те не легке лікування її не покинули і досі...

Тетяні, завдяки своєму незламному духу та надії на краще, вдалося стати на ноги та бути яскравим прикладом для всіх. Я знайома з нею особисто, повірте, ця тендітна дівчина робить більше, ніж повністю здорова людина. Саме вона з командою волонтерів їздить декілька раз на місяць на передову з допомогою нашим військовим, саме вона, не дивлячись на ДЦП, бере активну участь у житті міста Хмельницького, одна з перших вийшла на майдан м. Хмельницький, приймає участь у різних спортивних заходах. Ось такі люди мають бути помічені і буди прикладом для кожного з нас. 3.[<http://likarinfund.org/content/8/83/129>]

Травень 2015

На фото: Юзепчук Тетяна, Віктор та Артур Данилевські.

Моє враження від БФ «Подих надії нації»: після історії життя Юзепчук Тетяни, страшно собі дозволити сказати «ой, як тяжко, зроблю завтра».

БФ «Сестри перемоги»

ПРО ФОНД

Фонд створений в перші дні озброєного конфлікту, який став визвольною війною проти агресора. Вже у березні 2014 фонд доставив значну допомогу на фронт.

У квітні 2014 засновник фонду Віталій Губський здобув велику кількість контактів серед військових і медиків для прийому заявок, внаслідок чого послідувала масштабна передача медичного устаткування прифронтовим госпіталям. Даний фонд узяв під опіку групи спецназу, зняв їх приладами нічного бачення і тепловізорами, і настроїли системну допомогу бригадам важкої артилерії. Після цього настала черга десятків інших підрозділів, батальйонів і бригад, яким **фонд мав можливість допомагати виключно завдяки підтримці десятків тисяч патріотів України і всього світу.**

«Сестри перемоги» неймовірно організовані.

Мета фонду- стати опорою, штабом, що організує та спрямує зусилля і енергію патріотів, щоб земля диміла під ногами окупанта!

ХТО ВОНИ?

Медсестра, військові, водій-далекобійник, пенсіонер, жінки, діти, студенти..., які роблять усе що в їхніх силах аби припинити Російсько-Українську війну.

ЩО ВОНИ ЗРОБИЛИ?

За ці роки волонтерською групою і фондом «Сестри Перемоги» було надано допомогу більш ніж на 10 000 000 грн.

Через волонтерів на фронт йшло все - від тепловізорів, збройової оптики, радіостанцій і електрогенераторів до теплого одягу, їжі і засобів гігієни.

НАВІЩО МИ ЦЕ РОБИМО?

«У нашій країні, Україні, йде війна...»

«Наш обов'язок - бути ефективними.Наша мета - Перемога!»

4. [<http://victoryua.com/about-us/?tab=1>]

БФ «Наш батальйон»/ «Черкаські павучки»

«Наш батальйон» — черкаська волонтерська організація допомоги українським військовим у зоні АТО. Виникла 13 вересня 2014 року для допомоги 14-му батальйону територіальної оборони «Черкаси», але згодом поширила свою діяльність і на інші підрозділи. Голова — В'ячеслав Скічко.

«Наш батальйон» постачає військовим продукти харчування, миючі засоби, предмети гігієни, одяг, теплі речі, військову амуніцію, прилади нічного бачення, робочі інструменти та запчастини, пальне, обігрівачі, медикаменти та інше.

Незвичайним є те що БФ має свої підрозділи:

- «Наш батальйон — Черкаські павучки»
- «Наш батальйон — Укропський сухпай»
- «Наш батальйон — Майстрині для миру»
- «Наш батальйон — Кікімори»
- «Наш батальйон — Дахнівка»

У кожної волонтерської групи є свій напрямок допомоги. Асортимент товарів, які виготовляють активісти для військових, регулярно збільшується

Також «Наш батальйон» самостійно займається виготовленням сухпайків, маскувальних сіток та халатів, одягу.

Унікальним є те, що один з філіалів «Нашого батальйону» з листопада 2014 року працює в будинку, де живуть люди з обмеженими можливостями.

«Я тут, бо не можу поїхати воювати — немає фізичного здоров'я, то я вирішив, що хоч так. А воювати дуже хочу і буду прагнути до того, щоб стати на оборону своєї країни. Ну, а поки ні, — то так допомагатиму. Треба робить, бо хлопці воюють, хлопці вмирають за нас, і їх потрібно підтримувати всім можливим», — каже Станіслав Лошак.

Також «Наш батальйон» розпочав проект «Укропський сухпай», який допоміг зробити харчування військових у зоні АТО більш різноманітним.

А філіал «Наш батальйон — Майстрині для миру» об'єднує рукодільниць, майстринь хенд-мейду. Майстрині виготовляють різні речі та сувеніри, організовують благодійні ярмарки з продажу хенд-мейду з метою збору коштів на допомогу українській армії. 5. [https://uk.wikipedia.org/wiki/Наш_батальйон]

БФ «Карітас» м. Хмельницький

"Caritas" – в перекладі з грецької – «любов», «миłosердя».

Діяльність Хмельницького Карітасу здійснюються на християнських засадах і цінностях, але незалежно від віросповідання підопічного, його соціального становища, етнічного походження, статі, віку.

Хмельницький обласний благодійний фонд «Карітас» створений у липні 2002 року під егідою Української Греко-Католицької Церкви. Відповідно даному БФ майже 18 років.

Так, фонд в більшості спрямований на допомогу звичайним нужденним, але все таки не забуває про наших військових. Наприклад, постачаючи на фронт продукти харчування, та кошти. Також «Карітас» надає допомогу сім'ям бійців АТО та переселенцям.

Робоча зона фонду знаходиться в підвальному приміщенні Кафедрального храму Різдва пресвятої Богородиці УГКЦ. В наявності є кухня, зал (в якому постійно проводяться благодійні заходи), міні склад, та усе необхідне.

Я особисто допомагала даному фонду з виготовленням вареників для наших воїнів, це був незвичний досвід, оскільки атмосфера була неймовірною, відчуття святині над нами, додавало духовного збагачення та спокою. Не було тої метушні, що характерна кожному благодійному фонду, а лише спокій та повне усвідомлення того, що ти робиш невеликий, але все-таки вклад до покращення умов перебування військових на фронті.

Цікавий факт: Кафедральний храм Різдва пресвятої Богородиці УГКЦ, де знаходиться БФ «Карітас», знаходиться по сусідству з нашим політехнічним коледжем Національного Університету «Львівська політехніка».

Але Карітас Хмельницького, це дуже маленька база фонду, бо Карітас України входить в одну з найбільших міжнародних мереж благодійних організацій у світі та Європі.

Місія Карітасу України: Розвиток традицій доброчинної діяльності та здійснення соціальної роботи, виходячи із християнських морально-етичних цінностей.

Мета Карітасу України: Розробка та впровадження національних програм для забезпечення соціальної допомоги та підтримки найбільш потребуючого населення України незалежно від національної приналежності чи віросповідання.

Принципи Карітасу України: Ефективність. Доступність. Прозорість.

6. [<http://caritas.ua/karitas-v-ukrayini/>]
7. [<https://caritaskm.blogspot.com>]

Розділ_2

Хто крім нас?

2.1 Не будь байдужим !

«Щедрість полягає не стільки в тому, щоб давати багато,
скільки в тому, щоб давати своєчасно»

Жан де Лабрюєр

Волонтерська діяльність – індивідуальна чи колективна – це спосіб підтримки, піклування, надання допомоги членам громади; взаємодії між людьми для спільного вироблення нових шляхів вирішення проблем, які виникають.

Необхідно пам'ятати, що наша сила в єдності. Тільки разом ми можемо змінити цей світ. Почати допомагати іншим, ми маємо не завтра чи з наступного понеділка, а з цієї секунди, бо інакше вже може бути пізно.

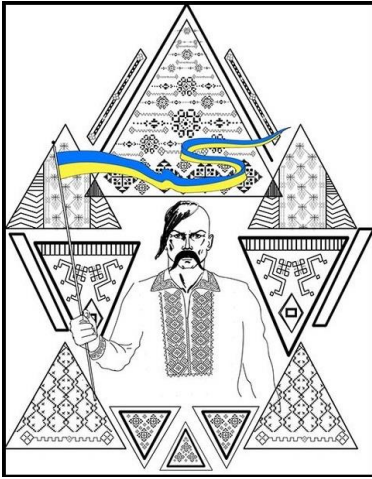
8. [<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/24168>]

Що, на Вашу думку, може перешкоджати людям займатися волонтерською діяльністю?

- 1 - байдужість до проблем інших людей;
- 2 - недостатність інформації про акції, події та волонтерські організації, які їх влаштовують;
- 3 - нестача часу;
- 4 - відсутність матеріальної винагороди.

Варто зауважити, що дані фактори є більш впливовими для представників таких вікових категорій «до 18 років» та «18-24 роки», що може бути пов'язано з інтенсивністю навчання, що не дає можливості виділяти час на інші заняття.

Бути волонтером - це означає приділяти частину свого часу соціально значимим проектам, мета яких спрямована на покращення нашого життя. Ця діяльність добровільна і сьогодні є стилем життя сучасної людини. Сьогодні у волонтерському русі бере участь більше ста мільйонів людей по всьому світу.

Що може дати волонтерство для кожної особистості? Мною було виділено кілька важливих моментів:

Волонтерство допомагає істотно підвищити свою самооцінку. Допмагаючи людям, природі ми даруємо добро навколишньому. Стаємо частинкою чогось великого і грандіозного. Це змушує відчувати себе інакше, більш впевнено.

Ця діяльність сприяє особистісному зростанню. Всі, хто займається волонтерством, знають, що в даній сфері є ієрархічні шаблі. Спочатку ти береш участь в невеликих акціях, а з досвідом переходиш на більш складні «рівні» – міжнародні форуми.

Коли стаєш волонтером, то твоя душа жадає цікавих проектів. Існують всесвітні збори волонтерів для обміну досвідом. Волонтер отримує можливість подорожувати та покращити знання іноземної мови.

Коли ти стаєш волонтером, то легко знаходиш нових друзів та отримуєш можливість сповна розкрити свої таланти. Волонтерські проекти є справжнім полем для творчості. Бути волонтером – значить знайти свій шлях до самовираження. Захоплюєшся малюванням – можна займатися розробкою логотипів і буклетів для відповідного проекту. Ти спортсмен? Тоді поділися своїми навичками з іншими бажаючими. Любиш фотографувати – створи свою унікальну фотовиставку.

Допомога іншим приносить для кожного радість та бажання підкорювати вершини. А, ставши волонтером, ви зможете допомагати не лише дитячим будинкам, а й природоохоронним організаціям, лікарням, притулком для тварин.

2.2 Як можна допомогти?

Допомогти українській армії може кожен українець-патріот, який переживає за долю подій, і хоче життя без військових дій.

Військові дії, що відбуваються на території України, є незаконними, і українська армія повинна усіма силами знешкодити супротивника. Але, так чи інакше, українська армія потребує рівносильної допомоги, як і держава Україна. Перебування солдатів на передовій, результат успішних бойових дій, повністю залежить від солдатського спорядження. А також елементарні предмети, які для солдата мають на сьогодні актуальне значення.

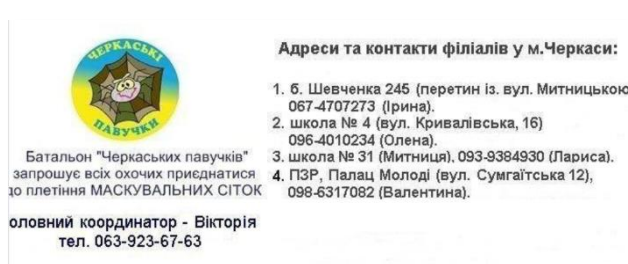
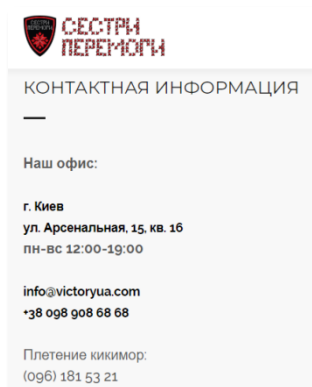
Державна влада спорядила Українську армію зброєю і паливом для військової техніки. Як і уся армія, важка військова техніка і зброя для солдатів, повинні бути у кращому стані, наявність такого спорядження набагато краще, ніж відсутність нічого взагалі.

Допомогти українській армії завжди буде доречно і дорого цінуватися. Перерахування мінімальної суми допоможе не одному десантникові або снайперу в покупці військового спорядження, а також в успішних військових задачах. Реальні народні проекти вже показали видимі результати – солдати більш впевнені і захищені, відчують велику народну підтримку на передовій, а також з більшою силою протистоять ворогам.

Допомога армії полягає не тільки в грошовій підтримці, але й передачі всіх необхідних речей першої необхідності. Військові частини та казарми не мають навіть матраців, де могли б відпочити хлопці після важкого дня. Матраци, постільна білизна, вода, одяг і багато всього, що так необхідно навіть для звичайної людини.

Якщо є бажання здійснити матеріальну допомогу, але не знаєте, як перерахувати гроші на армію, можна скористатися офіційними сайтами БФ наших волонтерів. Кожна організація обов'язкововказує свої контакти для тих, кому не байдужа доля наших військових та нашої країни.

Наприклад:

Розділ_3 Але не все так просто...

3.1 Історія Волонтерського руху допомоги українським військовикам (2014 — дотепер)

Немає точної дати утворення волонтерського руху з допомоги армії в цілому в Україні, як і точної дати його оформлення у волонтерські організації. Початком можна вважати волонтерський рух під час Революції гідності, після початку російської інтервенції до Криму 20 лютого 2014 року. Розгалужена система допомоги армії з'явилася приблизно в травні-червні 2014 року.

Рух виникав стихійно з окремих волонтерів, що об'єднувалися в групи. З часом з'явилися лідери, що привели роз'єднані самоорганізовані групи до централізованого керування, а відтак — посилення впливу на державний апарат та ефективність допомоги.

Необхідність у волонтерському русі була зумовлена наступними факторами:

- відсутність в армії достатніх ресурсів (одягу, засобів особистого захисту, медикаментів, їжі);
- відсутність організації своєчасного забезпечення цими ресурсами, налаштування логістики;
- відсутність потрібного забезпечення технікою;
- слабка виробнича база;
- відсутність достатньої підтримки біженців зі сторони держави.

3.2 Труднощі та ризики волонтерської діяльності в Україні

ОПОДАТКУВАННЯ

У 2014 році була така ситуація, що перша проблема, з якою стикаються волонтери під час збору коштів, — податки. Благодійність в Україні гальмувалася завжди. Зокрема до 12 квітня діяв спеціальний податок на благодійність. На кожен платіж, який перевищував 1710 гривень, накладалося 15—17% податку.

«Людина збирає гроші собі на картку, щоб купити амуніцію чи продукти солдатам, а потім на неї накладається податок, і вона витрачає зібрані гроші, щоб його заплатити. Те ж саме стосується й благодійних фондів. Якщо цей фонд надає людині допомогу умовно на 100 тисяч, то він повинен заплатити 15 тисяч податку. Було ухвалено закон про те, що допомога, яка відправляється військовим у зону АТО, цим податком не обкладається...»

На сьогоднішній день усі БФ мають змогу укласти договір з банком «Про несплату податків» при наданні допомоги в зону АТО.

ПЕРСОНАЛЬНИЙ ТИСК

Волонтери перетворилися на найбільш достовірне джерело інформації. Влада може скільки завгодно запевняти людей, що у військових все є й вони перебувають у хороших умовах, але ті люди, які відвідують наших бійців і бачать, що насправді відбувається в зоні АТО, не звикли мовчати. Часто вони поширюють інформацію через соцмережі, дають розгорнуті інтерв'ю в ЗМІ. Тому іноді волонтерів можуть дуже засуджувати, а інколи і в чомусь звинуватити.

«Волонтери — це люди, які бачать багато «зайвого». Ця проблема має прихований характер. Оскільки до волонтерів застосовується переслідування. Ці випадки мають частковий характер, але вони є, й це вже негативна тенденція...»

МОТИВАЦІЯ ЛЮДЕЙ

До слова, внаслідок державної інформаційної політики також зменшується допомога від населення, тому волонтери не в змозі охопити ту кількість питань, над якою працювали раніше, розповідає волонтер Євген Жарко. «Збирати кошти зараз все важче. У людей зменшується запал... Менше людей почали брати участь у допомозі армії...»— говорить Жарко.

9. [<http://styknews.info/novyny/polityka/2014/10/08/trudnoshchi-ta-ryzyky-volonterskoi-diialnosti-v-ukraini>]

Чи варто, на Вашу думку, стимулювати людей до залучення до волонтерської діяльності?

3.3 Нормативно-правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні, або ж «волонтерство та закон»

Волонтерство – форма благодійності, що здійснюється добровільно, безкорисливо та усвідомлено фізичними особами, що виражається через особисте надання робіт та послуг та ґрунтується на принципах законності, гуманності, гласності, рівності та здійснюється для досягнення суспільно-значимих цілей. Відповідно, є сенс закріпити дане визначення у частині 1 статті 1 Закону України «Про волонтерську діяльність».

Відповідно до Загальної декларації волонтерів, яку прийнято на XI Конгресі Міжнародної асоціації волонтерів 14 вересня 1990 р., волонтерство є добровільною, активною, спільною або особистою участю громадянина в житті людських спільнот для реалізації його основних людських потреб та покращення якості життя, економічного і соціального розвитку.

Пунктом 4 частини 1 статті 5 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 05.07.2012 р. до способів здійснення благодійності відносить безоплатне надання послуг та виконання робіт на користь бенефіціарів, тобто набувачів благодійної допомоги (фізичних осіб, неприбуткових організацій та територіальних громад), що може проявлятися, в тому числі, через волонтерську допомогу. Основоположним нормативно-правовим актом у цій сфері є Закон України «Про волонтерську діяльність» від 19.04.2011 р., згідно з яким волонтерська діяльність – добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Безоплатне виконання робіт або надання послуг особами, що здійснюється на основі сімейних, дружніх чи сусідських відносин, не є волонтерською діяльністю.

Т. Крижановська надавала визначення волонтерської діяльності як добровільної неприбуткової діяльності фізичних осіб – волонтерів, яка спрямована на надання допомоги особам, що перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, і сприяє самореалізації волонтера.

Закон України «Про волонтерську діяльність» від 19.04.2011 р. визначає, що волонтерська діяльність ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості. А. Капська, В. Назарук, О. Любарська, В. Петрович та Ю. Поліщук у своїх працях надавали перелік основних принципів волонтерства: альтруїзм та самовідданість, гласність роботи, гуманізм та співчуття, добровільність з боку набувача, милосердя, чуйність, партнерство.

Особливість волонтерства як діяльності полягає у його суб'єктному складі, зокрема щодо того, хто може бути волонтером. Частина 1 статті 7 Закону України «Про волонтерську діяльність» від 19.04.2011 р. визначає, що волонтер – фізична особа, яка добровільно здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги. Частина 1 статті 5 вказує, що залучати волонтерів до своєї діяльності можуть організації та установи, які є неприбутковими. Тобто волонтером може бути лише фізична особа, яка має право здійснювати волонтерську діяльність індивідуально або на базі організації чи установи, що залучає до своєї діяльності волонтерів.

Визначення поняття «волонтер» як фізичної особи, яка добровільно здійснює благодійну, неприбуткову та вмотивовану діяльність, що має суспільно-корисний характер, містилось в Законі України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003 р., однак після прийняття Закону України «Про волонтерську діяльність» від 19.04.2011 р. було вилючено. Це дає підстави для ствердження, що волонтери є суб'єктами правовідносин щодо надання соціальних послуг, але лише за умови залучення їх до цієї діяльності, що підтверджується положеннями абзацу 4 статті 1, статті 3, абзацу 10 статті 18 Закону України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» від 21.06.2001 р. та абзацу 2 статті 7, абзацу 4 статті 17 Закону України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003 р.

Особливий режим оподаткування передбачений для волонтерів. Згідно з підпунктом «б» підпункту 165.1.54. пункту 165.1 статті 165 ПК України не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу сума (вартість) благодійної допомоги, отриманої благодійниками – фізичними особами, які внесені до Реєстру волонтерів антитерористичної операції.

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку формування та ведення Реєстру волонтерів антитерористичної операції» від 30.10.2014 р. № 1089 до Реєстру волонтерів АТО включається фізична особа –

благодійник, яка досягла 18-ти річного віку, провадить волонтерську діяльність на добровільній та безоплатній основі, внесена до Реєстру волонтерів АТО, надає благодійну допомогу на користь осіб, визначених у підпункті «а» підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 розділу IV ПК України. Для волонтера фактом понесення витрат при придбанні матеріальних цінностей та послуг є наявність первинних документів (договір, платіжне доручення, касовий чек, товарний чек, розрахункова квитанція, накладна, акт прийому-передачі тощо).

Статтею 165 ПК України визначено, що доходами, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника ПДФО, є суми коштів, отримані на банківські рахунки фізичними особами, які внесені в Реєстр волонтерів АТО, спрямовані на надання благодійної допомоги на користь АТО.

Тобто законодавець значним чином підтримує діяльність волонтерів та благодійних організацій, які здійснюють благодійність в сфері допомоги учасникам АТО, членам їх сімей, учасникам масових акцій цивільного протесту в Україні через механізми оподаткування.

Постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 604 затверджено порядок виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичної операції, бойових дій та збройного конфлікту[8]. У разі загибелі (смерті) волонтера одноразова грошова допомога виплачується у розмірі 500 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб на дату загибелі (смерті), членам сім'ї, батькам та утриманцям загиблого (померлого) волонтера у рівних частинах. У разі встановлення інвалідності внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва) одноразова грошова допомога виплачується волонтеру залежно від групи інвалідності у розмірі 250 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб, - особам з інвалідністю I групи; 200 - особам з інвалідністю II групи; 150 - особам з інвалідністю III групи.

10.[<https://www.bitlex.ua/uk/blog/terms/post/volonterstvo>]

ВИСНОВКИ

Без волонтерів не було б Майдану. Вірніше, він би зібрався, але навряд чи вистояв без надійного по-справжньому народного волонтерського тилу. Всі пам'ятають, як кияни показали всій країні приклад дивовижної самоорганізації заради досягнення головної мети – змінити Україну, зробити її правовою європейською державою. Кожну добу на Хрещатик добровільно, за покликом душі приїздили і приходили тисячі містян, готових надати безкоштовну допомогу мітингувальникам. Волонтери взяли на себе велику частину роботи з облаштування комфортного перебування людей на Майдані. Вони організовували польові кухні, встановлювали намети, надавали необхідну інформацію. Волонтерами ставали також і професіонали – медики, юристи, психологи – що прагнули якимось фахово допомогти однодумцям. За лічені дні виникли десятки волонтерських ініціатив та інтернет-проектів: наприклад, «#єврохостел» (допомога по розміщенню протестувальників в квартирах киян), «Євромайдан.SOS», «Майдан.Медик»...

Після анексії Криму і початку війни на Донбасі волонтерство піднялось на найвищий рівень розвитку за весь час незалежності України. У грудні 2014 року на замовлення Організації Об'єднаних Націй компанія GfK Ukraine провела загальнонаціональне дослідження стану волонтерства в Україні. Згідно висновків дослідження, українці визнають велику роль волонтерського руху в суспільних процесах: 62% визнають роль волонтерів у політичних змінах останнього року, 85% вважають, що волонтерський рух допомагає зміцненню миру, а 81% схильні вважати волонтерський рух обов'язковою складовою громадянського суспільства. Майже чверть українців (23%) мали досвід волонтерства, із них 9% почали займатись волонтерством протягом останнього року. Основним напрямом діяльності волонтерів у 2014 році стала допомога українській армії та пораненим – цим займалися 70% волонтерів. До подій Майдана найбільш актуальними напрямками діяльності були допомога соціально незахищеним групам населення та благоустрій громадського простору.

Пам'ятаєте популярний анекдот того часу: "Якщо українцям сказати, що для перемоги необхідна ядерна боєголовка, то її через дві години не тільки зберуть, але і привезуть волонтери. З чаєм на додачу".

Отже, проживаючи досить близько епіцентру військових дій, перебуваючи у статусі переселенців, я і моя сім'я на собі відчуваємо зміни, які відбуваються у державі та суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

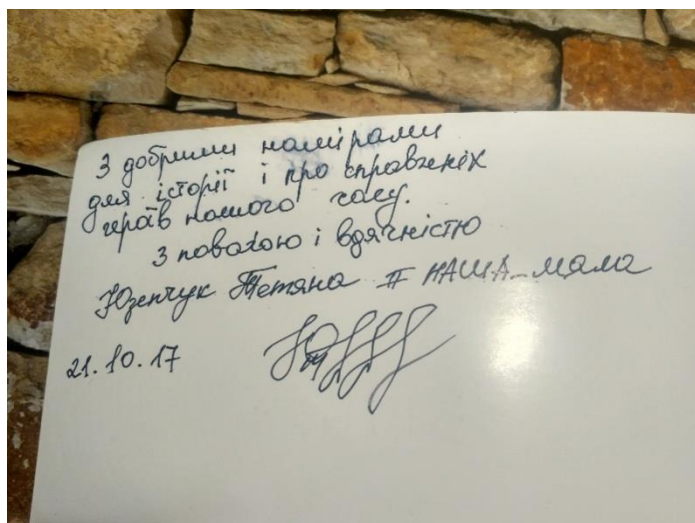
1. [<http://sunnyworld.org.ua/volonter-eto-vozmozhnost-sdelat-mir-luchshe/>]
2. [<https://uk.wikipedia.org/wiki/Волонтерство>]
3. [<http://likarinfund.org/content/8/83/129>]
4. [<http://victoryua.com/about-us/?tab=1>]
5. [https://uk.wikipedia.org/wiki/Наш_батальйон]
6. [<http://caritas.ua/karitas-v-ukrayini/>]
7. [<https://caritaskm.blogspot.com>]
8. [<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/24168>]
9. [<http://styknews.info/novyny/polityka/2014/10/08/trudnoshchi-ta-ryzyky-volonterskoi-diialnosti-v-ukraini>]
10. [<https://www.bitlex.ua/uk/blog/terms/post/volonterstvo>]
11. [<http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Volonterskyj-ruh-pid-chas-ATO.pdf>]

Додаток 1

У 2017 році я та моя сім'я були запрошені на відкриття фотовиставки «Якби не війна», яку проводила наша добре знайома волонтерка Юзепчук Тетяна, засновник БФ «Подих надії нації».

У 2017 році я та моя сім'я були запрошені на відкриття фотовиставки «Якби не війна», яку проводила наша добре знайома волонтерка Юзепчук Тетяна, засновник БФ «Подих надії нації».

Додаток 2

В моєму рідному місті Маріуполь, є традиція, коли людина активно допомагає волонтерам, їй у знак подяки дарують шеврон даного БФ чи організації. Це як згадка про добрі справи, яскраві емоції та витрачений час з користю. У моєї сім'ї є три шеврона «Сестри перемоги», «Наш батальйон», та «Волонтер». Дивлячись на які ти сам собі нагадуєш, як важливо допомагати іншим.

